

สมรรถนะองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานในการนำนโยบายสวัสดิการสังคม
ผู้สูงอายุไปปฏิบัติในเขตพื้นที่เทศบาลกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน
Factors affecting organizational performance, operational effectiveness
in elderly social welfare policy to implementation in the area of North
Central District.

สันติศักดิ์ กองสุทธิใจ¹

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยสมรรถนะองค์การของเทศบาลในพื้นที่ภาคกลางตอนบนไปปฏิบัติ และ 2) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ที่ส่งผลต่อสมรรถนะองค์การกับการดำเนินงานในการนำนโยบายสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ของเทศบาลในพื้นที่ภาคกลางตอนบน ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของสมรรถนะองค์การ 5 ด้าน กับผลการดำเนินงานตามนโยบาย โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้เทคนิควิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และความสอดคล้องภายใน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรของเทศบาล ใน 4 จังหวัด จำนวนเทศบาล 88 แห่ง ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Selection) ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบนโยบายกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 352 คน

ผลการวิจัย พบว่า สมรรถนะองค์การกับผลการดำเนินงานของเทศบาลในภาพรวมอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย = (3.69), SD = 0.63 ด้านงบประมาณมีค่าเฉลี่ยสูงสุด = (3.86), SD = 0.66 ผลการนำนโยบายไปปฏิบัติ พบว่า สมรรถนะด้านการจัดการอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด = (3.82), SD = 0.75 และปัจจัยความสัมพันธ์ระหว่างสมรรถนะองค์การกับผลการดำเนินงานนโยบายไปปฏิบัติ พบว่า สมรรถนะองค์การด้านสถานที่เป็นตัวแปรสำคัญที่มีความสัมพันธ์ต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ร้อยละ 71.4 ในส่วนผลการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า โครงการในแผนพัฒนาเทศบาล 5 ปี ส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญในการใช้งบประมาณไปในโครงการที่เกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การเปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะของเทศบาล ไม่ว่าจะเป็นการร่วมคิดวางแผน การร่วมทำการติดตามตรวจสอบ และการประเมินผล มีค่อนข้างน้อย จึงยังคงเป็นปัญหาสำคัญในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

คำสำคัญ: สมรรถนะองค์การ, เทศบาล, ประสิทธิผลการดำเนินงาน, นโยบายสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ

¹ นักวิชาการอิสระ (ดร.) ด้านการบริหารการพัฒนา E-mail: dr.tong0099@gmail.com 081-7580449

ABSTRACT

This research aims to 1) study organization competencies factors of municipalities in the upper central region 2) Analyze the relationships that affect the organizational competency and the implementation of the elderly social welfare policy of the municipality in the upper central. Use quantitative and qualitative research methods. Analysis by descriptive statistics. Analyze the relationship of organizational performance with 5 aspects of policy performance by multiple regression analysis. Qualitative analysis uses content analysis and internal consistency. The samples included in this study were Municipality personnel in 88 provinces use a specific randomized approach. 352 samples

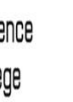
The research finds that organizational performance with the municipal administration, in many levels, overview. $\bar{X} = (3.69)$, $SD = 0.63$; on the budget side being at an average level of $\bar{X} = (3.86)$, $SD = 0.66$ the results of the policies implemented. Finds an element management level is the highest average $\bar{X} = (3.82)$, $SD = 0.75$; The relationship between the performance of the municipality to effect policy compliance, Analysis of that location is a factor for the early sequence relative to policy compliance with 71.4 percent. But for the Quantitative Analysis, it shows that, mainly in the 5-year municipal development plan, the budget is placed on basic construction, the opening of community's chance to participation on the plan-laying, following, Supervising, and inadequate reevaluation of the plan. An of these factors cause the dispersal of authority's-problem of the Regional-Government to linger on.

Keyword: Organization performance, Municipality, Operational effectiveness,
 Elderly social welfare policy

ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย

วิวัฒนาการของสังคมมนุษย์มีลักษณะก้าวหน้าบ่งบอกถึงการมีวิวัฒนาการทางวัฒนธรรม (Cultural evolution) วิวัฒนาการดังกล่าวนี้เริ่มตั้งแต่การดิ้นรนหาวิธีการยังชีพ (Subsistence practices) ของกลุ่มเล็กๆ ไปจนถึงการรวมตัวกันเป็นชุมชนขนาดใหญ่ที่มีการจัดองค์กรทางสังคม (Social organization) ที่ซับซ้อน ขั้นตอนของวิวัฒนาการเริ่มจากกลุ่มหมู่คณะเล็กๆ (Band) ไปเป็นชนเผ่า (Tribe) จากนั้นก็กลายเป็นแว่นแคว้นที่มีหัวหน้าหรือเจ้าผู้ครอง (Chiefdom) ก่อนพัฒนาไปเป็นรัฐ (State) ในที่สุดอารยธรรมเริ่มแรกของมนุษย์นี้เองจึงเกิดมาเป็นรัฐหรือชุมชน เช่นนี้ก็คือรากฐานที่จะนำไปสู่การพัฒนาการของรัฐซึ่งยังคงเป็นหน่วยทางสังคมที่สำคัญในสังคมโลกปัจจุบัน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, 2554: 27) พลวัตการเปลี่ยนแปลงโลกจากการก้าวผ่านสู่ศตวรรษที่ 21 กระแสการเปลี่ยนแปลงโลกได้ส่งผลกระทบต่อทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและสิ่งแวดล้อมของทุกประเทศ กระแสการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นปัจจัยการเปลี่ยนแปลงผ่านคนในยุคใหม่จึงต้องมีความพร้อมในการก้าวผ่าน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, 2557)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (2504-2509) เป็นกรอบทิศทางในการพัฒนาประเทศให้ทันสมัยตามแบบตะวันตก โดยมุ่งที่การพัฒนาเศรษฐกิจที่ให้ความสำคัญกับการขยายตัวทางอุตสาหกรรม เกิดโรงงานอุตสาหกรรมที่นำทรัพยากรต่างๆ ของประเทศมาเป็นปัจจัยการผลิตสินค้าประเภทต่างๆ สภาพแวดล้อมชุมชนเปลี่ยนแปลงไปทำให้

เกิดเมืองอุตสาหกรรมและย่านพาณิชย์กรรมขึ้นตามเมืองต่างๆ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคมากมาย สิ่งเหล่านี้ล้วนมีผลทำให้เกิดการอพยพเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของผู้คนในท้องถิ่นอยู่ตลอดเวลา การเคลื่อนย้ายดังกล่าวมีผลกระทบต่อทางสังคมและวัฒนธรรมของคนในชนบทและเมือง ในสังคมชนบทนั้นแต่เดิมอยู่กันอย่างเรียบง่ายในกรอบของประเพณีที่มีจารีตและขนบธรรมเนียมท้องถิ่นคอยควบคุมให้มีวิถีชีวิตอย่างสงบสุข ผลจากการพัฒนาประเทศไทยดังกล่าว ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และการขยายตัวของชุมชนเมืองอย่างรวดเร็ว ซึ่งส่งผลให้สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมลงจนกลายเป็นวิกฤติการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อด้านลบต่อชีวิตความเป็นอยู่ และภาวะสุขภาพอนามัยของคนในชุมชน ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกลายเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพ และบั่นทอนคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน (สันติศักดิ์ กองสุทธิใจ, 2559: 30) รัฐบาลไทยเพิ่งตระหนักเห็นความสำคัญของงานสวัสดิการสังคมอย่างจริงจังในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) รัฐจึงเห็นว่าควรมีการพัฒนาสังคมควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจ จึงได้กำหนดให้มีแผนพัฒนาการสังคมสงเคราะห์แห่งชาติฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2530-2534) และปรับให้ครอบคลุมกับประชาชนในสังคมไทยมากขึ้น (กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2548: 1)

การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคมและประชากรมีปัจจัยขับเคลื่อนที่สำคัญ อันเนื่องมาจากโครงสร้างประชากรและการพัฒนาเศรษฐกิจ การเพิ่มขึ้นของสังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) ภาวะความเป็นเมือง (Urbanization) มากขึ้น ส่งผลต่อสัมพันธภาพภายในครัวเรือน เกิดการหย่าร้างครอบครัวแตกแยก มีการอพยพย้ายถิ่นเข้าสู่เมืองใหญ่ สังคมมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงจากสังคมเครือญาติสู่สังคมปัจเจก การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและชนบทของประเทศไทยมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงมาตลอด ประชากรจะอาศัยในเขตเมืองหรือเขตเทศบาลได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วซึ่งมีแนวโน้มเกิดขึ้นทั่วโลก โดยรายงาน World Urbanization Prospects 2011 คาดว่าสัดส่วนของประชากรที่อาศัยในเมืองของประเทศไทย จะสูงกว่าประชากรที่อาศัยอยู่ในชนบทในปี ค.ศ. 2045 การที่ประชากรอพยพมาอยู่ในเขตเมืองมากขึ้นนั้น ส่งผลกระทบต่อและแรงกดดันทั้งต่อทรัพยากร และคุณภาพสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะสิ่งแวดล้อมชุมชนในอนาคต

การปรับสภาพชุมชนให้เป็นเมืองหลังการปฏิวัติอุตสาหกรรมเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ระบบครอบครัวเปลี่ยนแปลง ประกอบกับสมาชิกในครอบครัวได้รับผลกระทบใหม่ๆ มีอิสระในความคิด พฤติกรรม ความเป็นตัวเอรมากขึ้นจึงทำให้โครงสร้างครอบครัวไม่มีความมั่นคงเหมือนสังคมสมัยเก่า การเคลื่อนย้ายไปสู่ระบบงานแบบสังคมเมืองของวัยหนุ่มสาว ทำให้ความผูกพันทางเครือญาติลดลงไป บทบาทของผู้สูงอายุก็เปลี่ยนแปลงในทางลดน้อยถอยลงด้วย ผู้สูงอายุต้องเผชิญกับการสูญเสียอำนาจทางเศรษฐกิจ หน้าที่อื่นๆ รวมถึงต้องแตกแยกอยู่ต่างหากจากคนรุ่นหลานอีกด้วย สำหรับครอบครัวไทย สถาบันครอบครัวมีอิทธิพลต่อจิตใจของบุคคลตั้งแต่เกิดจนวาระสุดท้ายของชีวิต เพราะครอบครัวจะหมายถึงความรัก ความอบอุ่น ความปลอดภัย ความไว้วางใจ ดังนั้น ครอบครัวจึงมีความหมายต่อผู้สูงอายุมาก

การปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล เป็นการบริหารจัดการงานสาธารณะท้องถิ่นของหน่วยปกครองที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด เนื่องจากการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการปกครองตนเองของประชาชนในระดับล่างสุด ความมุ่งหวังของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นซึ่งอาจแตกต่างกันไป แต่หลักการพัฒนาท้องถิ่น/ชุมชนเพื่อความมุ่งหมายที่สำคัญ 3 ประการ คือ การแก้ไขสิ่งที่ปัญหาของท้องถิ่น การบำรุงรักษาสิ่งดีๆ ที่เป็นอยู่หรือมีอยู่แล้วในท้องถิ่น และการสร้างสรรค์สิ่งที่ดีมีประโยชน์สำหรับชุมชน ทั้งนี้การจะพัฒนาชุมชนให้ประสบผลสำเร็จจะต้องพัฒนาปัจจัยที่เป็นองค์ประกอบในการดำรงอยู่ของท้องถิ่นในทุกๆ ด้านไปพร้อมกัน (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมสาร, 2557: 58-64) สิ่งสำคัญในการบริหารงานภาครัฐก็คือตัวบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของการปฏิบัติงานในองค์การ สมรรถนะองค์การจึงเป็นปัจจัยในการบริหาร

ภารกิจหลักที่สำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อจะตอบสนองความต้องการใน 3 ระดับ คือ ตอบสนองความต้องการระดับบุคคล ตอบสนองความต้องการระดับองค์กร และตอบสนองความต้องการระดับในระดับสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2556) ที่ให้ทัศนะว่าความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากรการบริหารทั้งคน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ เพื่อให้ผลที่ออกมาดีกว่าสิ่งที่นำเข้าไป เรียกว่าองค์การมีประสิทธิภาพ (Efficiency) ส่วนประสิทธิผล (Effectiveness) คือ ผลที่ออกมาจากการดำเนินงานเมื่อเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ว่าเกิดสัมฤทธิ์ผลเพียงใด

ผู้วิจัยมีความตั้งใจในการศึกษายุทธศาสตร์ของชาติที่กำหนดในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 และแผนการพัฒนายุทธศาสตร์กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2556-2561 (กระทรวงมหาดไทย,2556) ในการกำหนดนโยบายสาธารณะในโครงการพัฒนาสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ โดยที่ผู้วิจัยมุ่งศึกษาในพื้นที่ของเทศบาลในเขตพื้นที่ภาคกลางตอนบน ประกอบด้วย 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดลพบุรี จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดอ่างทอง และจังหวัดชัยนาท เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวเมื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานแล้ว พบว่า มีพื้นที่ใกล้เมืองหลวง มีทางคมนาคมสะดวก แต่ละจังหวัดมีพื้นที่ขนาดเล็ก ประชากรส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งเหมาะสมและสอดคล้องในการพัฒนาเป็นเมืองที่มีระบบการบริหารจัดการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี จึงได้เลือกพื้นที่นี้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยสมรรถนะองค์กรของเทศบาลในพื้นที่จังหวัดภาคกลางตอนบนไปปฏิบัติ
2. เพื่อศึกษา และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยการนำนโยบายสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุกับผลการดำเนินงานสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุของเทศบาลในพื้นที่จังหวัดภาคกลางตอนบน

สมมติฐานการวิจัย

สมรรถนะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลมีประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์มาก และมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานในการนำนโยบายสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาสมรรถนะของเทศบาลโดยใช้ตัวแบบการจัดการ 5 ด้าน ได้แก่ โครงสร้าง บุคลากร งบประมาณ สถานที่ วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ และผลการนำนโยบายไปปฏิบัติ จำนวน 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านสุขภาพอนามัย ด้านนันทนาการ ด้านบริการสังคม ด้านการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และพัฒนา และด้านการบริหารจัดการที่ดี
2. ขอบเขตด้านพื้นที่ ศึกษาในเขตพื้นที่การดำเนินงานของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการบริการราชการแบบบูรณาการกลุ่มจังหวัด (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2560) ซึ่งมีเขตรับผิดชอบ 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดลพบุรี จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดอ่างทอง และจังหวัดชัยนาท มีจำนวนการปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาลเมือง 6 แห่ง และเทศบาลตำบล 82 แห่ง รวมทั้งสิ้น 88 แห่ง
3. ขอบเขตด้านเวลา ใช้ระเบียบวิธีวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (Mixed Methodology) โดยนำข้อดีและข้อเด่นของการวิจัยทั้ง 2 รูปแบบมาผนวกรวมกัน (Creswell, 2013; Tashakkoriand & Teddlie, 1998; Greene, 2007) เพื่อผสมระเบียบวิธีการวิจัยให้สมบูรณ์มากขึ้น ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย 12 เดือน โดยเริ่มตั้งแต่เดือนมีนาคม 2561- กุมภาพันธ์ 2562

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ศึกษา คือ บุคลากรในสังกัดเทศบาลในทุกระดับ ที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของพื้นที่เทศบาล ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึงกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน ซึ่งรับผิดชอบพื้นที่ 4 จังหวัด ได้แก่ สิงห์บุรี ลพบุรี ชัยนาท และอ่างทอง มีจำนวนเทศบาลเมือง 6 แห่ง เทศบาลตำบล 82 แห่ง รวม 88 แห่ง มีประชากรที่ศึกษาทั้งหมด 3,245 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบไม่เป็นทางการ โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ Purposive selection เป็นการเลือกตัวอย่างที่เจาะจง เพื่อให้เหมาะสมกับปัญหาในการวิจัยในครั้งนี้ (สุวิมล ติरणานนท์, 2549: 170-171)

2.1 ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

กลุ่มประชากรในการเก็บข้อมูลวิเคราะห์เชิงปริมาณ เพื่อการศึกษาที่ครอบคลุมทั้งพื้นที่และเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาสูงสุด จึงกำหนดเทศบาลทั้งหมดเป็นพื้นที่ในการศึกษา โดยผู้วิจัยได้กำหนดเจาะจงไปที่ตำแหน่งผู้บริหารที่มีหน้าที่รับผิดชอบการนำนโยบายสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุไปปฏิบัติโดยตรง ซึ่งประกอบด้วย 4 ตำแหน่ง คือนายกเทศมนตรี ปลัดเทศบาล ผู้อำนวยการ/หัวหน้ากองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม และนักพัฒนาชุมชนที่อยู่ในสังกัดเทศบาลทุกแห่ง ทั้งหมด 88 แห่ง ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 352 คน ผู้วิจัยหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ได้ค่า Alpha = .989 ค่า Average IOC = 0.980

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยข้อมูลเชิงปริมาณ

จังหวัด	จำนวนเทศบาล	บุคลากรในเทศบาล	กลุ่มตัวอย่าง
ลพบุรี	22	821	88
สิงห์บุรี	8	298	32
อ่างทอง	21	746	84
ชัยนาท	37	1,380	148
รวม	88	3,245	352

2.2 ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยโดยเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เจาะจงไปที่ ผู้นำชุมชน (ประธานชุมชนหรือผู้ใหญ่บ้านหรือกำนัน) ที่เทศบาลตั้งอยู่ในพื้นที่ เนื่องจากเป็นตัวแทนประชาชนที่รับผลการดำเนินงานด้านสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ประกอบด้วย ตัวแทนกลุ่มเทศบาลเมือง 1 แห่ง และตัวแทนกลุ่มเทศบาลตำบล 1 แห่ง รวม 2 แห่ง ในแต่ละจังหวัด ซึ่งในพื้นที่เขตเทศบาลตอนบน จำนวน 4 จังหวัด จึงได้ประชากรกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นตัวแทนผู้นำชุมชน จำนวน 8 คน โดยใช้วิธีนารายชื่อเทศบาลแต่ละประเภทแยกจับสลากรายชื่อโดยการสุ่มเป็นตัวแทนประชากรทั้งหมด ในแต่ละจังหวัด ได้ดังนี้

ตารางที่ 2 รายชื่อเทศบาลที่ใช้ในการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview) ผู้นำชุมชนเทศบาล

ลำดับ	จังหวัด	เทศบาลตำบล	เทศบาลเมือง	จำนวนตัวอย่าง
1	ลพบุรี	ตำบลกกโก	เมืองเขาสามยอด	2
2	สิงห์บุรี	ตำบลพรหมบุรี	เมืองสิงห์บุรี	2
3	อ่างทอง	ตำบลวิเศษไชยชาญ	เมืองอ่างทอง	2
4	ชัยนาท	ตำบลโพ้นางด้าออก	เมืองชัยนาท	2
รวม		4	4	8

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งพัฒนามาจากตัวแบบการจัดการ ด้านสมรรถนะองค์การ โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และคำถามปลายเปิด

การกำหนดช่วงคะแนนเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ยผู้วิจัยได้กำหนดน้ำหนักคะแนนในการแบ่งชั้น 5 ระดับตามแบบของเบสท์ (สุวิมล ติรภานันท์, 2549: 120) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง ระดับการปฏิบัติการมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง ระดับการปฏิบัติการมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง ระดับการปฏิบัติการปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง ระดับการปฏิบัติการน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง ระดับการปฏิบัติการน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

ตารางที่ 3 สรุปผลการวิเคราะห์ภาพรวมของปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

ปัจจัยด้านสมรรถนะองค์การการบริหารจัดการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับปฏิบัติการ
ด้านโครงสร้าง (X_1)	3.76	0.63	มาก
ด้านบุคลากร (X_2)	3.69	0.69	มาก
ด้านงบประมาณ (X_3)	3.86	0.66	มาก
ด้านสถานที่ (X_4)	3.75	0.76	มาก
ด้านวัสดุอุปกรณ์ (X_5)	3.74	0.76	มาก
รวม	3.69	0.63	มาก

การวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก $\bar{X} = (3.69)$, SD = 0.63 โดยด้านงบประมาณมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด $\bar{X} = (3.86)$, SD = 0.66 รองลงมาได้แก่ด้านโครงสร้าง $\bar{X} = (3.76)$, SD = 0.63 ด้านสถานที่ $\bar{X} = (3.75)$, SD = 0.76 ด้านวัสดุอุปกรณ์ $\bar{X} = (3.74)$, SD = 0.76 และด้านบุคลากร $\bar{X} = (3.69)$, SD = 0.69

ตารางที่ 4 สรุปผลการวิเคราะห์ภาพรวมของผลการนำนโยบายสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

ผลการนำนโยบายสวัสดิการฯ ของเทศบาลไปปฏิบัติ	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ค่าเบี่ยงเบน	
		มาตรฐาน	ระดับปฏิบัติการ
		S.D.	
ด้านที่อยู่อาศัย	3.28	0.88	มาก
ด้านสุขภาพอนามัย	3.70	0.77	มาก
ด้านนันทนาการ	3.72	0.89	มาก
ด้านบริการสังคม	3.69	0.75	มาก
ด้านองค์การแห่งการเรียนรู้	3.69	0.71	มาก
ด้านการบริหารจัดการที่ดี	3.82	0.75	มาก
รวม	3.69	0.71	มาก

การวิเคราะห์ พบว่า องค์ประกอบด้านการบริหารจัดการที่ดี อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.82$, SD = 0.75) รองลงมาด้านนันทนาการ ($\bar{X} = 3.72$, SD = 0.89) ด้านสุขภาพอนามัย ($\bar{X} = 3.70$, SD = 0.77) ด้านองค์การแห่งการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.69$, SD = 0.71) และด้านที่อยู่อาศัยมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.28$, SD = 0.88)

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณตามลำดับความสำคัญของปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานเทศบาล

ลำดับตัวแปรที่ ได้รับการคัดเลือก	R	R ²	Adj R ²	b	Bata	t	Sig t
X ₃	.810	.656	.655	.490	.461	9.034	.000
X ₁	.834	.696	.694	.304	.270	5.374	.000
X ₄	.845	.714	.711	.177	.192	4.664	.000
Constant =	R ² = .est	SEE = .128	F	Sig of F			
.050			=289.201	=.000			

** ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลจากการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณตามลำดับความสำคัญของตัวแปรโดยวิธีคัดเลือกตัวแปรเข้าสู่สมการ (Stepwise Multiple Regression Analysis) ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามเพื่อหาลำดับความสำคัญของตัวแปรและตัดตัวแปรที่ไม่สำคัญหรือมีผลต่อการดำเนินการนโยบายสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ปัจจัยสมรรถนะของเทศบาลมีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานนโยบายสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ ปัจจัยการจัดการสมรรถนะเทศบาล 5 ด้าน (ปัจจัยด้านโครงสร้าง บุคลากร งบประมาณ สถานที่ วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้) ผลการวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยด้านสถานที่ เป็นตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการเป็นลำดับที่ 1 สามารถทำนายผลได้ว่า ปัจจัยด้านสถานที่ มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ร้อยละ 71.4 ปัจจัยด้านโครงสร้างมีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานเป็นลำดับที่ 2 สามารถทำนายผล ร้อยละ 69.6 ส่วนปัจจัยด้านงบประมาณได้รับการคัดเลือกเข้าสมการเป็นลำดับสุดท้าย และสามารถทำนายผลได้ว่าปัจจัยด้านงบประมาณมีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ร้อยละ 65.6

โดยปัจจัยด้านสถานที่ โครงสร้าง และงบประมาณ สามารถร่วมกันทำนายผลได้ว่า เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนายที่ปรับแล้ว เท่ากับ .490, .304, .177 ตามลำดับ และมีความคลาดเคลื่อนในการทำนายเท่ากับ .128

สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์เจาะลึก ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้

จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึกประธานชุมชนในหลายเทศบาล พบว่า การบริหารจัดการของเทศบาลส่วนใหญ่เป็นไปตามนโยบายผู้บริหารของเทศบาล โครงการพัฒนาเทศบาลในแผนพัฒนา 5 ปี ส่วนใหญ่จะใช้งบประมาณไปในโครงการที่เกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ระบบถนน ระบบประปา ระบบกำจัดมูลพิษ ขยะ และการสร้างอาคารสำนักงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Gerald E. Caiden (1971, P.123) ที่เห็นว่าประเทศกำลังพัฒนามีปัญหามากมายเกี่ยวกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้แก่การขาดสมรรถนะของระบบบริหารที่จะนำไปสู่เป้าหมายการพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ เพราะความต้องการของประชาชนที่ต้องพึ่งระบบราชการในเรื่องการบริการสาธารณะและทางเลือกของการบริการสาธารณะ ส่วนองค์ความรู้จากการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผน ติดตาม ประเมิน ตรวจสอบของภาคประชาคม ค่อนข้างน้อย ไม่สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยให้เห็นว่าการบริหารจัดการที่ยังคงเป็นประเด็น ปัญหาของการกระจายอำนาจในการปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ トラบใดที่ประชาชนยังไม่ได้มีส่วนร่วมที่แท้จริงในการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมประเมิน และร่วมตรวจสอบในฐานะผู้มีส่วนได้เสียจากการบริหารและพัฒนา

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการสำรวจข้อมูลเชิงคุณลักษณะทั่วไปของเทศบาลในพื้นที่จังหวัดภาคกลางตอนบน พบว่า อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการพัฒนาสวัสดิการสังคมของเทศบาลมีจำนวนน้อย คิดเป็นร้อยละ 16.82 ของจำนวนเจ้าหน้าที่ทั้งหมดของเทศบาล และผลการวิจัยยังพบว่างบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานพัฒนาด้านการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุของเทศบาลมีเพียงร้อยละ 4.29 ของงบประมาณทั้งหมดของเทศบาล ซึ่งไม่รวมเงินสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่หน่วยงานอื่นของรัฐจัดให้

2. การวิเคราะห์ผลของการนำนโยบายสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุของเทศบาลไปปฏิบัติในพื้นที่ จำนวน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านสุขภาพอนามัย ด้านนันทนาการ ด้านบริการสังคม ด้านเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และพัฒนา และด้านการบริหารจัดการที่ดี ผู้วิจัยสรุปอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 องค์ประกอบที่อยู่อาศัย ผลการวิเคราะห์ พบว่า เป็นองค์ประกอบดำเนินงานที่มีประสิทธิผลต่ำที่สุดในองค์ประกอบทั้ง 6 ด้าน เทศบาลยังทำงานแบบสนองรับนโยบายและแผนปฏิบัติงานจากสายงานกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น แผนยุทธศาสตร์ของกระทรวงมหาดไทย และแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวงสาธารณสุข และการเคหะแห่งชาติ ในการนำนโยบายไปปฏิบัติแบบสั่งการจากเบื้องบนตามสายการบังคับบัญชา การพัฒนาเมืองด้วยตนเอง (เทศบาล) จึงอ่อนด้อยในการบริหารจัดการ ขัดต่อหลักการปกครองตนเอง โดยกฎหมายในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ที่ผู้บริหารท้องถิ่นสามารถจัดการกิจการสาธารณะเพื่อตอบสนองต่อประชาชนและความสอดคล้องเหมาะสมกับพื้นที่ได้เอง จากการเข้าร่วมประชุมประชาคม ทั้งภาครัฐยังไม่ให้ความสำคัญกับบทบาทของผู้นำชุมชนและประชาชน ส่วนภาคประชาชนยังให้ความสำคัญในกิจกรรมสาธารณะโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนยังเหมือนกับให้ความสำคัญน้อยเกินไป เทศบาลในพื้นที่ 4 จังหวัด ยังขาดนโยบายในการจัดทำผังเมืองรวม การปรับปรุงโครงสร้างระบบงาน การเปลี่ยนทัศนคติในการปฏิบัติงาน และขาดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการร่วมจัดทำแผนพัฒนาชุมชนเมืองอย่างจริงจัง

2.2 องค์ประกอบด้านสุขภาพอนามัย พบว่า เทศบาลนครส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักถึงสุขภาพอนามัยของตนน้อยเกินไป การออกกำลังกายของชุมชน สถานที่ ยังไม่สมบูรณ์และพอเพียง ส่วนเรื่องสุขภาพจิตใจ ความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว เทศบาลทำได้อยู่ในเกณฑ์ดี เพราะในพื้นที่ที่มีความผูกพันกันเนื่องจากชุมชนในเขตเทศบาลมีพื้นที่ไม่กว้างมาก

2.3 องค์ประกอบด้านการบริการสังคม พบว่า เทศบาลมีการส่งเสริมการสร้างความรู้ความเข้าใจ จิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้กับประชาชนทุกกลุ่ม และกระแสจาก Social Media ในการรณรงค์ การอนุรักษ์และใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงการร่วมทำงานในโครงการภาครัฐ ที่มีการมีส่วนร่วมของ ภาครัฐ เอกชน ประชาชน รวมถึงองค์กร NGOs

2.4 องค์ประกอบองค์กรแห่งการเรียนรู้ พบว่า เทศบาลมีการส่งเสริมสร้างความสมัครสมานสามัคคี ระหว่างบุคลากรทุกระดับภายในองค์กรเทศบาล มีการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีในด้านการบริการ และจริยธรรมในการทำงานแก่บุคลากร มีแผนพัฒนาและอบรมตามนโยบายพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรให้มีจิตสาธารณะในการให้บริการแก่ประชาชน การให้ความรู้ทางสื่อในรูปแบบต่างๆ การประชาสัมพันธ์องค์กรผ่านสื่อหอกระจายเสียงตามชุมชน

2.5 องค์ประกอบด้านการบริหารจัดการที่ดี พบว่า เทศบาลดำเนินโครงการได้สำเร็จตามแผนงานที่วางไว้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทุกเทศบาลไม่ว่าในระดับเมืองหรือระดับเทศบาลตำบลยังขาดความพร้อมด้านงบประมาณ อาจเพราะเทศบาลมีการกิจหลายด้านในความจำเป็นต้องบริหารงบประมาณที่ตัวอย่างจำกัด และเป็นเพราะความล่าช้าของระบบการปฏิบัติงาน ระเบียบข้อบังคับ การขออนุมัติโครงการ การประมุลงานการก่อสร้าง การส่งงานจ้าง รวมถึงการเบิกจ่ายงบประมาณของเทศบาล

ข้อเสนอแนะ

1. ผลการวิจัยได้ข้อค้นพบที่ชัดเจนว่า ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของเทศบาลในระดับเมืองและระดับตำบล มีอำนาจมากและมีทรัพยากรการบริหารมาก (งบประมาณ) จะเป็นกลุ่มที่มีบทบาทกำหนดทิศทางหรือนโยบายการบริหารพัฒนาไปในแนวทางที่ต้องการ ซึ่งยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นเป็นส่วนใหญ่ และยังไม่มีเปิดโอกาสในการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการร่วมวางแผน ดำเนินการ ติดตามและตรวจสอบได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นหน่วยงานระดับสูงที่มีนโยบายกำกับและที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาร่วมกันที่จะกระจายอำนาจและทรัพยากรทั้งในด้านการปกครองและด้านการบริหารจัดการลงไปให้ถึงระดับชุมชนให้มากที่สุด รวมถึงการทำสัญญาประชาคมกับประชาชนพื้นที่ในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอย่างเคร่งครัด โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตรวจสอบ และถอดถอนออกจากตำแหน่ง

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีบทบาทเป็นผู้ให้การสนับสนุน เป็นที่ปรึกษาหรือเป็นที่เลี้ยงให้กับ คณะทำงานชุมชน ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่องโดยไม่ปล่อยให้ชุมชนใดดำเนินการเองโดยลำพัง รวมทั้งประสานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา องค์กรสาธารณะประโยชน์และสื่อมวลชนให้เข้าร่วมเป็นภาคีกับชุมชนและร่วมมือ ประสานใจ สนับสนุนงบประมาณ วิชาการ และเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับชุมชน จะทำให้การดำเนินงานกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชนเมืองให้ประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ได้เลือกเทศบาลในจังหวัดภาคกลางทั้ง 4 จังหวัดเป็นกลุ่มประชากรที่ศึกษา ซึ่งมีความมุ่งมั่นความพร้อมเพรียงและมีการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติในโครงการพัฒนาชุมชนให้ประสบผลสำเร็จ ผลการวิจัยอาจนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการดำเนินงานในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อนำนโยบายสู่การปฏิบัติในการพัฒนาพื้นที่อื่น ๆ ที่มีสภาพใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างวิจัย
2. การวิจัยถึงรูปแบบของการประเมินผลและการตรวจสอบผลการดำเนินการของนโยบายพัฒนาต่างๆ ที่ดำเนินการโดยเทศบาลว่ารูปแบบใดเหมาะสมที่จะสร้างการพัฒนาได้อย่างครอบคลุมที่สุดโดยเน้นหลักธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการที่ดี
3. การกำหนดนโยบายไปสู่การปฏิบัติในแนวทางการพัฒนาของเทศบาล ผู้บริหารเทศบาลจะต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในชุมชน หน้าที่กำหนดนโยบายต้องมีหลักธรรมาภิบาล และต้องทำเป็นสัญญาประชาคมเพื่อให้ประชาชนในเขตเทศบาลได้ใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจในการเลือกตั้งผู้บริหารครั้งต่อไป
4. ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเข้าถึงสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนได้อย่างครอบคลุมสวัสดิการสังคมของชุมชนเมือง ส่วนการศึกษาวิจัยประเมินผลโดยใช้รูปแบบการประเมินผลของซีพี (CIPP Model) หรือรูปแบบอื่นๆ ใช้สถิติในการวิเคราะห์ขั้นสูง เช่น โปรแกรม LISREL หรือ MPLus เพื่อการวิเคราะห์ที่ลึกซึ้งในทางวิเคราะห์เชิงสถิติ จะทำให้ทราบข้อดีและข้อบกพร่องของพลังชุมชนกับการพัฒนาระบบสวัสดิการสังคม เพื่อที่จะนำผลการวิจัยไปปรับปรุงในครั้งต่อไปให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดต่อประชาชน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงมหาดไทย. สำนักนโยบายและแผน. (2556). แผนยุทธศาสตร์กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2556 – 2561. เอกสารอัดสำเนา.
- กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2548). **ทิศทางและรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคมของประเทศไทย**. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เทพเพ็ญวานิสัย.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2557). **การบริหารภาครัฐ**. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2556). **สถาบันและกระบวนการทางการเมืองไทย**. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2556). **แนวคิด ทฤษฎี และหลักการรัฐประศาสนศาสตร์**. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2554). **สังคมโลก**. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุวิมล ติरणานนท์. (2549). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สันติศักดิ์ กองสุทธิใจ. (2559). “ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อสมรรถนะองค์กรของเทศบาลในการนำนโยบายเมืองน่าอยู่ไปปฏิบัติ : ศึกษากรณีพื้นที่เทศบาลกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน”. อนามัยสิ่งแวดล้อม, ปีที่ 18 ฉบับที่ 4 (กรกฎาคม-กันยายน 2559) หน้า 30.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2560). **ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารเชิงพื้นที่แบบบูรณาการ**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.

- Gerald E. Caiden (1971). **The Dynamics of Public Administration: Guidelines to Current Transformations in Theory and Practice**. New York: Holt, Rinehart and Winston, Inc.
- Creswell, J.W. (2013). **Research Design: Qualitative, Quantitative and Mixed Methods Approaches. (2nd edition)**. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Greene, J.C. (2007). **Mixed methods in social inquiry**. San Francisco: Jossey-Bass.
- Tashkori, A., & Teddlie, C. (1998). **Mixed Methodology Combining Qualitative and Quantitative Approaches**. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.